

Hører hijaben hjemme i terapirommet?

Maryam Rizwan

Profesjonsstudent i psykologi, Universitetet i Oslo

maryam03rizwan@gmail.com

Forfatter har fylt ut interessekonfliktskjema og oppgir ingen interessekonflikter.

Hijab er mer personlig enn ytringsbærende, og så identitetsnær at den ikke automatisk bør holdes utenfor terapirommet.

Maryam Rizwan

Foto: Privat

I gruppesamtalene vi har på studiet, er det ofte bred enighet om at terapirommet ikke er behandlerens ytringsarena, men et sted der pasienten skal være i fokus. Alt som kan virke forstyrrende eller flytte oppmerksomheten bort fra pasientens behov, bør i utgangspunktet legges bort.

Palestinaskjerf og Pride-flagg er eksempler på symboler jeg mener er problematiske i terapirommet. Ikke fordi sakene i seg selv er illegitime, men fordi symbolene kan fungere som tydelige politiske ytringer og dermed oppleves som påvirkning. Men hva da med hijab? Hvis politiske symboler er problematiske, hvorfor skulle ikke det samme gjelde religiøse plagg?

Hvor tett et uttrykk er knyttet til identitet, og hvor stort inngrep det er å fjerne det, vil variere. Noen symboler er dypt integrert i hvem du er, og hvordan du lever. Hijab oppleves for mange som langt mer identitetsnært enn andre religiøse eller politiske markører. Å ta av hijaben er ikke som å ta av et smykke, men kan oppleves som å legge bort en del av seg selv og bli stående ubehagelig blottstilt.

Når jeg går med hijab, er det ikke ment som et budskap. Jeg prøver ikke å overbevise noen eller forkynne min tro. Hijaben er min religiøse praksis og mitt personlige plagg, rettet innover, mot meg selv og mitt forhold til Gud. Et politisk symbol mener jeg fungerer annerledes ved å uttrykke et konkret standpunkt og signalisere en politisk posisjon. Det er en ytring rettet utover, mot andre. Jeg tenker at nettopp forskjellen i ytringsretning er avgjørende for hva som bør holdes utenfor terapirommet.

Vi lever i et samfunn med religionsfrihet og skal tåle at mennesker har ulik tro og ulik bakgrunn. Hvis jeg som framtidig psykolog skal ta av meg hijaben fordi en pasient kan bli krenket av min

religiøse tilhørighet, hva blir neste krav? En pasient kan være imot religion. En annen kan være imot innvandring. Hvordan skal jeg kle av meg hudfargen min? Noen er fortsatt skeptiske til kvinnelige kirurger eller piloter, hvordan skal kvinner kle av seg kjønnnet sitt?

Også andre normer om bekledning, for eksempel at behandlere skal kle seg ordentlig og ikke seksualiserende, er mindre nøytrale enn vi ofte tror. Hva som regnes som «anstendig» bekledning, er ikke universelt, men kulturelt og historisk forankret, ofte i kristne normer i vår del av verden. Hvis religiøs forankring i seg selv diskvalifiserer et plagg, må vi være ærlige på at også norske anstendighetsnormer har slike røtter. Og hvor mye skal man egentlig kle av seg før man blir religiøst nøytral da?

Som psykologstudent sitter jeg igjen med en uro for at flertallets uttrykk lett defineres som nøytrale, mens minoritetens uttrykk raskt blir definert som problematiske. Når noen ønsker å dekke seg mer til for å føle seg anstendig kledd, blir det fort omtalt som «for mye», bare fordi det viker fra normen. Det synes jeg er urimelig.

Terapirommet skal være pasientens rom. Samtidig må det være mulig for meg å tre inn i terapirommet som et helt menneske, ikke som en identitetsløs figur der alt personlig er skrelt bort. Vår profesjonelle oppgave er ikke å viske oss selv ut, men å forvalte rollen med bevissthet, respekt og faglig integritet.